

Khương chỉ để ý đến tiếng mở nắp và tiếng xu, hào chạm nhau. Đưa tiền rồi, vợ chàng còn lăm lăm nói một mình:

— Hút vào chỉ tở ho, chứ có được tích sự gì đâu.

Thằng nhỏ vào buồng, nửa như đặt, nửa như vứt bao thuốc lá lên trên nắp cái ấm giở, rồi bước vội ra ngay. Khương không nhận thấy cử chỉ khinh thị của đây tớ, chàng chỉ khó chịu về nỗi phải lê mãi mới với tới cái giỏ để lấy bao thuốc. Chàng chân

trọng mở bao ra, quần một điều thật to, rồi nằm ngửa hút luôn mấy hơi dài.

Khói thuốc khi bay ngang qua những tia nắng xiên chéo từ khe cửa sổ xuống đất hiện rõ ra như những đám mây, rồi một lúc sau lại biến mất vào trong bóng tối gian phòng. Khương đau đớn nghĩ đến cái thời kỳ cường tráng từ năm hai mươi năm đến năm ba mươi tuổi, cái thời kỳ còn chưa chán hy vọng về cuộc đời, lúc nào cũng hoài bão những công cuộc to lớn, bỗng bật, chỉ khi hùng dũng. Học trường luật

được hai năm, Khương bị đuổi, rồi từ đây, chàng bắt đầu hành động. Vợ chàng, người đàn bà cần cỏi, chưa ngoa ngồi bán gạo ở cửa hàng hồi đó còn là cô Liên, một thiếu nữ mảnh mẽ, dịu dàng, hai con mắt đẹp lúc nào cũng như dương mơ một giấc mơ xuân. Liên lấy chàng chỉ vì phục chàng là người có chí rộng. Nhưng nay cái chí khí của chàng, cũng như cái sắc đẹp của Liên không khác gì làn khói thuốc lá đã bay qua tia nắng biến vào bóng tối đen.

Từ khi bị chân tẻ liệt, tuy vẫn nghĩ đến những việc hoài bão, nhưng Khương dần dần thấy không tha thiết nữa, cho những việc ấy là không cần. Chàng thờ ơ với mọi việc, thờ ơ với cả vợ chàng là người chàng tưởng yêu đến khi nhắm mắt. Vợ chàng cũng không yêu chàng nữa, và sau bảy năm vất vả, khổ sở, nàng chỉ coi chồng như một cái bao nặng trên vai, muốn vứt đi mà không nỡ.

Khương chỉ mong vợ bỏ hẳn mình, vì có thế, chàng mới có can đảm định liệu lại đời chàng. Còn có người nuôi cơm ăn, thì chàng còn như thế này mãi, vì chàng đã hết cả nghị lực, không thể tự mình vùng dậy được.

Khương quán luôn điều thuốc lá thứ hai hút tiếp; trong phòng khói um như có sương mờ. Chàng thấy rúc đầu và rạo rạo trong người. Tiếng vợ chàng the the mắng dầy tớ ở ngoài nhà khiến chàng bặt tai lại. Tuy vậy, chàng cũng vẫn nghe rõ và lần này khác hẳn mọi lần, chàng lại để ý nghe.

— Vừa mới thấy bóng ở đây đã chạy rúc vào buồng ngủ. Ngủ gì mà ngủ lăm thế. Tao nuôi mày để mày uờn thây ra ngủ và ăn hại tao à?

Vợ chàng hừ lên một tiếng dài rồi tiếp theo:

— Sao mà cái số tôi số khổ số khổ thế này. Những tội, những nợ nặng chình chịch cả người.

Khương xoay mình úp tai xuống gối nằm yên như người không muốn nghĩ ngợi gì cả. Nhưng trí chàng vẫn cứ quanh quẩn với mấy tiếng mắng:

— Minh bặt tai thì chỉ mình không nghe thấy. Nhưng những tiếng ấy vẫn có.

Chàng ngồi vùng dậy, máu rục lên làm chàng nóng bừng mặt. Chàng cất tiếng gọi:

— Nhỏ!

Liên chạy ngay vào, vì thấy tiếng chồng gọi to khác thường, đoán là có việc gì nguy kịch.

— Gì thế, cậu?

— Mợ ngồi xuống đây, tôi nói câu truyện.

Liên nhìn quanh quần biết là

không xảy ra việc gì, liền gắt:

— Cậu làm gì mà rối lên thế?

— Mợ ngồi xuống đây đã nào!

— Cậu muốn nói gì thì cứ nói ngay đi. Tôi đương giờ bận...

Khương nói như quát:

— Thì tôi bảo mợ ngồi xuống!

Liên cũng quát lại:

— Cậu muốn mắng tôi đây, có phải không? Ở lại chưa?

Khương hạ giọng xuống:

— Tôi tưởng khi mợ mắng dầy tớ, thì mợ cũng nên nghĩ đến tôi mà liệu giữ gìn lời nói. Mợ cũng phải có ý từ một chút chứ?

— Bây giờ cậu lại cấm đoán không cho tôi mắng dầy tớ nữa sao. Tôi giận thì tôi nói cho sướng mồm, tôi không rồi hơi dẫu mà nghĩ đến ai cả... Khổ tôi chưa, muốn yên thân mà người ta không cho tôi yên thân. Thế này thì chết đi cho rảnh.

Khương đợi cho vợ im hẳn rồi cố lấy giọng ôn tồn nói:

— Mợ khổ thì tôi cũng không sung sướng gì. Nhưng mợ nên nghĩ lại ngày trước mà thương tôi. Sao vợ chồng mình...

Khương muốn nhắc lại cái thời kỳ hai người yêu nhau ngày xưa, nhưng nhìn vợ thấy nét mặt lạnh lùng, hai con mắt khô khan, chàng biết rằng không bao giờ, không bao giờ nữa, còn mong sống lại được những ngày hạnh phúc đã qua.

Liên không hiểu chồng định nói gì, trước khi quay ra, nàng cười gằn, nói:

— Làm người ta mất cả thì giờ! Chả được tích sự gì, chỉ được cái nhằng nhằng.

Hai tiếng « nhằng nhằng » khiến Khương uất người lên, vì nhắc Khương nghĩ đến cái tình hăng hái của chàng nay đã nhạt. Chàng muốn ngoài chàng ra không ai được nhận thấy sự truy lạc của tâm hồn mình. Chàng nghĩ rằng, nắm tay giờ lên trước mặt vợ:

— Mợ phải biết, nếu tôi không tàn tật...

Nhưng dẫu đắp hừng hồ của Khương chỉ làm cho Liên cười nhạt:

— Cậu không phải dọa. Cậu dọa nhiều lần rồi. Cậu tưởng tôi sợ cậu lắm hay sao...

Nàng đi ra lăm lăm:

— Anh hùng rơm!

Khương nắm cái nắp ấm toan ném theo vợ. Nhưng chàng lại hạ tay xuống. Chàng tự bảo:

— Có hơn được gì đâu. Nó cũng đã khổ chán về mình. Giờ nó thành ra khổ nạn như vậy, dẫu phải lỗi tại nó.

Khương chán nản, nằm vắt xuống giường. Chàng cố nhắc hai chân lên, nhưng không thể được.

— Minh cũng như thằng chết rồi!

Mắt chàng bỗng để ý đến con

dao díp, lưỡi thuận thuận nhọn vì đã bị mài nhiều lần. Con dao đó chàng mua từ ngày còn khỏe mạnh, và đã nhiều lần dùng để hộ thân, vì độ ấy chàng có bao nhiêu người thù, người sợ chàng! Nhìn cái mũi dao nhọn hoắt, chàng lại nhớ những hôm hội họp với các bạn ở nhà ở đảo dùng mũi dao để mở những hộp thuốc phiện mới mua về. Chàng còn như trông thấy rõ trước mắt bàn tay của cô á-đảo yếu điệu tìm chỗ chích, rồi mũi dao cắm xuống, làm phọt lên một ít thuốc phiện đỏ sẫm như máu đặc. Khương bất giác với con dao díp, lấy ngón tay trở vón mũi dao để thử xem sắc, nhứt. Chàng nắm chặt cán dao trong lòng bàn tay, đưa lên gần cổ. Chỉ một cái chích nhẹ vào gáy, một ít máu phọt ra, thế là hết. Văng vẳng bên tai chàng mấy tiếng:

— Anh hùng rơm! Anh hùng rơm!

Chàng sẽ yên lặng không kêu một tiếng nào để tỏ cho vợ biết rằng mình cũng còn có can đảm, cái can đảm cuối cùng, biết chết một cách lặng lẽ.

Bỗng chàng sợ hãi, hai con mắt mở to chăm chú nhìn bàn tay nắm con dao. Cánh tay tự nhiên ngả dần dần xuống chiếu và bàn tay mở ra; con dao lặn trên mấy ngón tay rồi rơi khê xuống nền đất. Khương lăm lăm bằng tiếng Pháp:

— Không! Ta không thể được.

Cánh cửa sổ hé mở bị một cơn gió đóng sập lại. Trong buồng tối om. Khương thấy lạnh cả người; những câu rức của vợ, sự nhát gan lúc định quyền sinh đã làm cho chàng trông thấy rõ cái chết của tâm hồn chàng. Chàng cảm thấy cái chết ấy ghê sợ bằng mấy mươi cái chết thật, vì nó bắt chàng phải sống mãi, sống để mà biết.

Khương ruỗi hai tay, nhìn lên mái nhà. Một tia nắng lọt qua khe lá làm chàng nghĩ đến cảnh vui sống của cuộc đời bên ngoài. Chàng tưởng tượng các ngọn cây dương pháp phớt ánh sáng, ngả nghiêng đùa với gió và những đám mây trắng dương nhẹ nhàng trôi trên trời xanh cao...

Mấy cô con gái vừa đi ngang qua vừa nói truyện. Khương tưởng tượng họ đẹp lắm, người nào cũng khỏe mạnh, mà dám hồng vì nắng, và mắt trong sáng vì phản chiếu ánh sáng trong trẻo của trời thu.

Một tiếng cười ròn sau một câu nói đùa, Khương nghe như là ở trên cõi sống đưa xuống, mà cái buồng tối của chàng, chàng tưởng như là một cái áo quan lớn để chôn sống chàng.